

Glenda MacNaughton

Anke Van Keulen en Peter Moss spraken met Glenda MacNaughton, de directeur van het Centrum voor Gelijkheid en Innovatie in de Kinderopvang (CEIEC) aan de universiteit van Melbourne, een vooraanstaande verdediger van gelijke kansen voor alle jonge kinderen.

Kunt u ons vertellen over uw achtergrond en hoe u geïnteresseerd raakte in de thema's diversiteit en gelijkheid? "Ik was in opleiding als kleuterleidster in Australië in de late jaren zestig. Dit was de tijd van het anti-Vietnamprotest, een brede beweging tegen nucleaire bewapening en acties voor de rechten van Aboriginals en de vrouwenbeweging. Tegen deze achtergrond werd ik feministe, vredesactiviste en kleuterleidster. De redenen waarom het zo ging zijn complex en moeilijk te achterhalen, maar ik weet dat ze me meenamen op een reis waarin de thema's gelijkheid en diversiteit steeds belangrijker werden voor mij."

U bent directeur van het Centrum voor Gelijkheid en Innovatie in de Kinderopvang. Wanneer en waarom is dit opgericht?

"Het CEIEC is opgericht als onderzoekscentrum aan de universiteit van Melbourne in november 2001. Het maakte deel uit van een strategische inspanning in de faculteit Onderwijs om een kritische massa onderzoekers te creëren in zijn sterke gebieden. In de tijd dat het idee voor het centrum werd ontwikkeld, werkte ik met een groeiend aantal doctoraatsstudenten in kinderopvang die onderzoek deden naar thema's van gelijkheid en ik had een kleine maar gepassioneerde groep collega's die een interesse deelden in kinderrechten en sociale rechtvaardigheid.

Ik was van mening dat we voor onszelf een plek moesten creëren waar we ons veilig en sterk zouden kunnen voelen en we ons werk zouden kunnen doen. Het centrum zou ook – meer strategisch gezien – de plek zijn van waaruit we op wetenschappelijk onderzoek gebaseerde progressieve en politiek geëngageerde veranderingen in de kinderopvang in gang konden zetten.

De activiteiten van het centrum zijn gebaseerd op vier kernovertuigingen.

- Alle kinderen hebben het recht om te participeren als gelijke en actieve burgers in de kinderopvang, verzekerd van hun rechten en vrij van alle vormen van discriminatie waaronder racisme, seksisme en klassenonderscheid.
- Partnerschappen tussen de gemeenschap en de universiteit zijn een essentieel onderdeel in het ondersteunen van gelijkheid, sociale rechtvaardigheid en innovatie in de kinderopvang.
- Onderzoek van hoge kwaliteit is een kernbestanddeel voor het verbeteren van de ervaringen van kinderen in de kinderopvang.
- Een interdisciplinaire benadering die steunt op netwerken van interesse rond sociale rechtvaardigheid en kernthema's van gelijkheid is een belangrijk onderdeel in het voort-

brengen van hoogwaardige kennis van gelijkheid, kinderrechten en kinderopvang."

Waarmee zijn jullie nu vooral bezig? Kunt u een of twee voorbeelden geven?

"Momenteel hebben we drie actieve onderzoeksprogramma's lopen: 'Burgerschap, kinderen en opvoeding', 'Identiteiten, gelijkheid en opvoeding' en 'Pedagogieën voor sociale verandering'. Binnen elk van deze programma's zijn er verschillende specifieke projecten. In een aantal van de lopende projecten binnen het programma 'Burgerschap, kinderen en opvoeding' werken we met het lokale beleid aan het vergroten van de rol van jonge kinderen in het beleids- en beslissingsmaken. Kernprojecten in het programma 'Identiteiten, gelijkheid en opvoeding' besteden aandacht aan de relaties tussen medewerkers en ouders in cultureel diverse contexten en aan hoe jonge kinderen raciaal getinte identiteiten opbouwen."

Wat zijn vanuit uw perspectief de voornaamste thema's waar jonge kinderen en hun gezinnen vandaag mee te maken hebben in Australië?

"De thema's zijn verschillend voor verschillende gezinnen en kinderen. In elk geval is het duidelijk dat er belangrijke groepen jonge kinderen zijn die benadeling en discriminatie ervaren in het Australië van vandaag. Ik denk dat het een dringende opgave is om manieren te vinden om dit op betekenisvolle manieren aan te pakken en te veranderen voor deze kinderen en hun gezinnen. In het bijzonder staan vele Aboriginal-kinderen en hun families voor enorme uitdagingen om hun noden en wensen te laten horen en respecteren."

Wat zijn uw prioriteiten voor de kinderopvang?

“Democratisering van alle aspecten van het curriculum in de kinderopvang, relaties en beleidsmaken zo dat alle kinderen manieren kunnen vinden om hun mogelijkheden te laten groeien als sociaal rechtvaardige en respectvolle burgers in het hier en nu, niet alleen als toekomstige arbeidskrachten en levenslange leerlingen. Voor mij is opleiding van begeleiders en onderzoek in de kinderopvang van groot belang hierbij. Ik denk dat het belangrijk is om te investeren in het versterken van de mogelijkheden van begeleiders en kleuterleiders voor grondig leren en kritische reflectie op hun werk zodat ze kunnen handelen als ‘organische intellectuelen’, zoals Gramsci het noemde: mensen die verandering brengen in de democratie binnen hun lokale context.”

Wie en wat zijn de belangrijkste invloeden geweest op uw werk, als onderzoeker en als lerares?

“Deze vraag is nog moeilijker te beantwoorden dan de voorgaande. Mijn invloeden zijn onvoorstelbaar gevarieerd en veranderend. Maar kom: Paulo Freire is bijzonder belangrijk en blijvend, hij herinnert me aan de hoop op verandering die kan worden ingebed in onderwijs. Op het politieke vlak ben ik geïnspireerd geweest door de verhalen, dromen en acties van vele feministen in het verleden en het heden, mensenrechtenactivisten in verschillende landen en zij die werken tegen discriminatie in hun eigen leven in de moeilijkste omstandigheden. Op het gebied van kinderopvang ben ik ook geïnspireerd door vele grote activisten zoals Louise Derman-Sparks, Babette Brown, Elisabeth Dau en veel van mijn collega’s in het DECET-netwerk. Hoe dan ook, een constante invloed in mijn werk als onderzoeker en lerares zijn de studenten (van alle leeftijden) waarmee ik heb gewerkt en

waar ik nog mee samenwerk. Wat ze aanbrengen, wat ze vragen, wat hen uitdaagt en inspireert blijft invloed hebben op de vragen die ik stel aan mezelf, mijn onderzoek en mijn onderwijzen.”

Een recent boek van u kreeg als titel ‘Doing Foucault in Early Childhood Studies’. Waarom vindt u Foucault relevant en belangrijk?

“Ik ‘ontdekte’ Foucault via het feministische werk van Valerie Walkerdine en Bronwyn Davies. Ik was aangetrokken door zijn exploratie van de politiek van de waarheid en hoe hij de relaties begreep tussen hoe we denken en hoe we handelen in de wereld. Hij biedt manieren aan om de verbanden te begrijpen tussen taal, kennis en macht die ik intrigerend, uitdagend en bruikbaar vind in het proberen dieper na te denken en effectiever te handelen rond sociale rechtvaardigheid en kinderrechten. Zijn ideeën worden meer en meer gebruikt om reflectie op gang te brengen over de politiek van kennis in early childhood studies en de veranderende manieren waarop deze kennis sommige groepen bevoordeelt en andere benadeelt. Door deze kritische reflectie ontstaan nieuwe praktijken voor gelijkheid en groeien nieuwe mogelijkheden voor het opbouwen van democratische en betekenisvolle relaties met kinderen.”

De titel van uw lezing op het DECET-congres in oktober is ‘Strategieën om gelijke kansen te bevorderen voor jonge kinderen in de kinderopvang’. Kunt u ons vertellen wat deze strategieën zijn?

“Strategieën kun je zien als eenvoudige stappen om gewenste resultaten te bereiken in om het even welke situatie waarin je ze toepast. Maar ik zie strategieën anders. Ik ben erin geïnteresseerd hoe we bewuster worden, of wat ik noem ‘strategischer’, in hoe we denken over en handelen in onze rela-

ties met kinderen. De ‘kernstrategie’ die dat mogelijk maakt is volgens mij: leven als kritische betekenis makers in ons leven met elkaar en met kinderen. Wat dit in de praktijk betekent zal ik op het congres uitwerken.”

In uw artikels en lezingen blijkt u een voorstander van een transformatieve benadering van opleiding en kritische kennisgemeenschappen. Wat betekent dit voor de kinderopvang?

“De nadruk in een transformatieve benadering van opleiding en kritische kennisgemeenschappen ligt op het opbouwen van de vaardigheden van deelnemers als kritische betekenis makers in hun lokale context. Leraren en begeleiders worden beschouwd als bringers van verandering en makers van kennis, niet als kritiekloze consumenten van de kennis van andere mensen.”

In uw essay ‘Respect for Diversity. An international overview’, uitgegeven door de Bernard van Leer Stichting in 2006, bespreekt u verschillende denkwijzen over diversiteit. Welke denkwijze krijgt uw voorkeur en waarom?

“Ik ben een gepassioneerd voorstander van een anti-discriminatieve benadering van diversiteit omdat die gebaseerd is op het geloof dat het mogelijk is om de wereld meer respectvol en veiliger te maken voor iedereen als we verdrukkende en onrechtvaardige machtsrelaties tussen verschillende groepen erkennen en aanpakken. Omdat ik geloof dat zulke relaties onze menselijke mogelijkheden verminderen, vind ik hoop in een benadering van het respecteren van diversiteit die de nadruk legt op de thema’s van macht en de machtsverhoudingen in onze onderlinge relaties.”